

Foto: Ulf Andersen/Getty Images (arkiv)

Kaffepause. Albert Cossery i 1999 over en af de kopper kaffe, han må have drukket, før eller efter dagens linje.

[Bøger](#) 15. dec. 2014 kl. 10.51

[Bjørn Bredal](#)

[Skribent](#)

Verdens mest dovne forfatter skriver med tør humor og fornøjet kynisme

Albert Cossery skrev blot en linje om dagen. Det samme gjorde anmelderen.

Han boede i 60 år på det samme lille hotel i Paris: La Louisiane i Rue de Seine. Glimrende sted den dag i dag, for resten. Han skrev højst »En linje om dagen«, Albert Cossery, så det var hans valgsprog: *Une ligne par jour*.

Da han døde i 2008, havde han alt i alt skrevet syv små romaner og en novellesamling. De foregår alle sammen i det Kairo, hvor han selv blev født i 1913.

»Østen er en filosof«, sagde han, »og Vesten har travlt med at tjene penge«. Hans bøger er orientalistiske variationer over eksistensens nulpunkt i fattigdommens gyde, hvor tiggeren sidder på jorden som en gammeltestamentlig Job og ikke ejer andet end de sår, han kan skrabe i. Er han lykkelig? Han lever. Aristokratisk. Hovmodigt.

Forunderligt nok er hele to bøger af Albert Cossery nu blevet oversat til dansk. Først kom debutnovellesamlingen fra 1941, 'Mennesker glemt af Gud', på Forlaget Vandkunsten for et par år siden; og så kom i dette efterår romanen 'Tiggerne og de hovmodige' fra 1955. Det hele har taget sin tid, også denne anmeldelse. En linje om dagen.

Hovmodig forsagelse

I Paris var Albert Cossery en del af efterkrigstidens miljø omkring cafeerne Flore og Deux-Magots i latinerkvarteret Saint-Germain-des-Près. Her sad Sartre, Camus, Durrell, Beauvoir, Genet, og her sad Albert Cossery. Han var en af dem, og han levede i deres Paris med samme hovmodige forsagelse, som hans romanfigurer lever med i Kairo.

Når Becket skrev sig ned til eksistensens minimum, og Sartre spurgte om væren og intet, sad Cossery på sit hotelværelse, ventede på Godot, ejede kun det tøj, han stod og gik og sad i – og skrev sin daglige linje, når han ud på eftermiddagen var stået op.

De kaldte ham 'Nilens Voltaire', både på grund af hans fnysende foragt for al bedsteborgelighed og på grund af hans mellemøstlige baggrund. Egentlig hed han al-Qusayr efter den syriske landsby i nærheden af Homs, hvorfra hans græskortodokse far indvandrede til Egypten omkring år 1900. Cossery er europæisk for Qusayr.

Albert, født som sagt i 1913, gik på franske skoler og blev en del af det franske miljø i Kairo, ligesom f.eks. Alaa al-Aswany er den dag i dag. Først i 1946 flyttede Albert Cossery til Paris og fik værelse nummer 58 på Hotel La Louisiane. Han blev boende på dette værelse i 57 år indtil 2002, da han af en eller anden grund flyttede til værelse nummer 77. Måske skulle der skiftes sengetøj.

Her på nr. 77 blev han så boende, til han døde i hotelsengen i 2008, 95 år gammel. Han havde sovet meget, røget ikke så lidt hash, gået ganske meget på bordel og skrevet sine bøger, som efterhånden blev belønnet med de største franske litterære priser. Det hele ragede ham en fjer. »Kun idioter skriver mere end en linje om dagen«, sagde han: »gør man det, er man alt for tilfreds med sig selv og det, man skriver«.

Menneskelig grundtype

Bøgerne, der nu foreligger på dansk ved samme oversætter, Ove Gregers Petersen, er ganske beslægtede, skønt 'Mennesker glemt af Gud' er en novellesamling udkommet i 1941 i Kairo og 'Tiggerne og de hovmodige' er en roman udkommet i 1955 i Paris.

Titlernes flertalsformer fremstiller de menneskelige typer, eller rettere den menneskelige grundtype, som overalt er hovedperson og bærer af Albert Cosserys filosofi om eksistensens minimum: den fattige. Den absolut fattige. Det kan være strygemanden Hanafi, som i 'Mennesker glemt af Gud' ikke ejer andet end glæden ved at banke sin kone. Eller det kan være naboerne til hovedpersonen, Gohar, i 'Tiggerne og de hovmodige':

»Det var et ægtepar bestående af en mand uden arme og ben, tigger af profession, og hans kone, en stor kraftig rappenskralde, atletisk og imponerende som en 10-etagers bygning. Hver morgen anbragte hun sin såkaldte mand på et fortov i den europæiske bydel. Når natten faldt på, dukkede hun op igen for at hente og bringe ham tilbage til stalden. Gohar var kommet forbi dem en enkelt gang på trappen. Kvinden bar manden uden arme og ben på skulderen, som drejede det sig om en amfora. Hun havde besvaret Gohars hilsen med en kraftig og hul stemme, som ville være i stand til at fryse blodet til is hos en person, der ellers normalt ansås for at være modig. Hun havde et stridbart udtryk og en arrogant mine, som hos en kvinde, der forsørger en mand«.

Elementært, ikke sandt, My Dear Watson? Og det bliver endnu mere elementært:

»Gohar troede ikke sine egne ører; jo mere, han hørte, desto vanskeligere var det at forestille sig den scene, der udspillede sig i rummet ved siden af. Kvinden opførte en fuldstændig klassisk jalousiscene for sin mand uden arme og ben. Gohar hørte manden uden arme og ben forsvare sig med stor energi. Han tilbageviste konens anklager og overfusede hende dernæst og kaldte hende en drukkenbolt, en heks og en ådselæder. Endelig begyndte han at jamre og forlangte at få noget at spise. Men konen forblev døv over for hans sultne bønner og fortsatte med at overfalde ham med bebrejdelser og fornærmelser«.

Jo, verden var »enkel på en grusom måde« hos Albert Cossery, og i hans Kairo var der grundlæggende ikke »noget, som havde nogen betydning«.

Tør humor og fornøjet kynisme

Den absurdistiske filosofi forfægtes i romanen gennem hovedpersonen, Gohar, en tidligere universitetslærer i, ja, filosofi, som har besluttet sig for at gå i hundene, ryge hash og fortælle historier. Han kommer til at slå en smuk ung prostitueret ihjel i et kort anfald af begær efter hendes falske smykker, og opklaringen af denne meningsløse forbrydelse bliver romanens røde tråd, som André Gide, Camus eller Jean Genet, kunne have trukket.

Med behørig hilsen til Dostojevskijs 'Forbrydelse og straf' går politikommissæren Nour El Dine i gang med opgaven, og det hele fortælles med tør humor og fornøjet kynisme. Man skal ikke være sart over for hverken misogyne bemærkninger eller orientalistisk romantik, og man skal heller ikke være træt af 1950'ernes franske filosofi.

Oversættelsen er kantet, men dækkende. Dog myldrer det med mærkværdigheder, hvoraf den mest irriterende er en konstant brug af det danske ord 'nogle', hver gang det ubestemte kendeord 'des' bruges på fransk, hvilket som regel slet ikke skal oversættes: »den eneste kriminalkommissær, der besad nogle bemærkelsesværdige evner«.

Væk med det 'nogle', og for pokker: 'Fonctionnaire' betyder 'embedsmand', det betyder ikke funktionær: »Jeg hedder El Kordi, og jeg er funktionær i Arbejdsministeriet«. Ak. Elementært.

Men tak for de to bøger. De formidler et møde med 'Nilens Voltaire', som giver inspiration, grin og kuldegysninger. Hvad Cossery siger om sin hovedperson i 'Tiggerne og de hovmodige', siger han også om sig selv:

»Gohars usårlighed lå i den altomfattende armod«.